

Referat fra faggruppe kommunalteknikk 12.10.2023, Vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma

Til stede: Solveig Fagerli (leder, Eidsvoll), Erik Borander (Nannestad), Rita Romsås Fjeldberg (Ullensaker), Liv Thea Hanestad (Nes), Rune Storstein (Hurdal) og Helge B. Pedersen (daglig leder).

Forfall: Natalie Bennett Smestad (Eidsvoll), Torbjørn Raugstad (Statsforvalteren i Oslo og Viken), Anne S. Karlsen (Nes) og Maren Alexandra Ødegård (Østre Toten).

Merknader:

Som vedlegg til innkallingen fulgte brevet fra NVE 16.8.23 og fra Innlandet fylkeskommune og Statsforvalteren i Innlandet 16.8.23 med veiledning om fysiske tiltak i vassdrag etter uværet «Hans», og i tillegg et excelark med uttrekk av tiltakene i Vann-Nett per dato.

Sak	Innhold	Oppfølging/ ansvar
1	<p>Referat fra forrige møte (2.2.23).</p> <p><u>Konklusjoner:</u> Ingen merknader. Godkjent.</p>	
2	<p>Diverse orienteringer</p> <p><u>Helge orienterte:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Styringsgruppemøtet 29.3.23. Ny styringsgruppe etableres i høst. • Evaluering av vannforvaltningen med råd om prioriterte forbedringstiltak. Miljødirektorats innspill til KLD (lenke). • Div. samling/teamsmøter i regi av VRM for VO, SF og FK. • Sondering av markedsmuligheter for produksjon av norske løvtrær og busker (www.vxtr.no). • Vann-Nett driftes nå av Miljødirektoratet (ikke NVE), og noen feil er rettet opp. • I overvåking av grytehullsjøene i regi av OSL/Avinor i Aurtjern og Danielsetertjern, ble det påvist PFOS. • Utferd/fagdag i Huvo den 16.6. med klima- og miljøavdelingen i Viken FK. • Huvo har gitt orienteringer i formannskapet i Eidsvoll 28.3 og kommunestyret i Nannestad 13.6. • Det finnes nå kart med markfuktighetsklasser i Kilden/NIBIO (lenke). • Brevet om konsesjonsinnkalling av Hurdalssjøen ble enstemmig vedtatt av kommunestyrene i Nannestad, Hurdal og Eidsvoll. Det støttes også av Ullensaker kommune, men er der ikke tatt opp som politisk sak. • Huvo sitt innspill til høringen av endringer i vannforskriften ble gjennomgått. • Div. lunsj-webinar naturbaserte løsninger, NIVA. Alle kan delta (lenke). • Blågrønn faktor. Arr. Vannforeningen (lenke). • Fagseminar: Forurenset overvann – krav, utfordringer og (naturbaserte-) renseløsninger. • Risikovurdering av diffuse utslipp (lenke, lenke). • Biotilgjengelig fosfor for å bestemme grad av eutrofiering (lenke, lenke). • Miljøfarlige stoffer i vannmiljøet. EU har foreslått endringer for miljøgiftene i vannforskriften (lenke). • Naturbaserte løsninger (lenke): 19.10: Naturbaserte løsninger for å rense forurenset overvann (lenke). • 7.-8.11. VA-dagene Innlandet 2023 (Gjøvik). Lenke. • 26.10. Vannbransjens innovasjonskonferanse 2023. Oslo (Lenke) 	

	<ul style="list-style-type: none"> • 31.10-2.11. Kurs: Forvaltning av mindre vann- og avløpsanlegg (NMBU). Eg. frist 27.9 (Lenke). • 15.-16.11. VA-dagene på Østlandet 2023 (lenke). • 27.-28.11. Konferansen Vann- og avløpsjus 2023. Gardermoen. (lenke) • 29.11. Vannmiljø og samferdsel – utfordringer og løsninger. Oslo. Lenke • 25.-26.1.24. Bærekraft i vannbransjen - overvann (Lillestrøm). Lenke. <p>Se gjerne på Vannforeningen (lenke), TEKNA (lenke) og www.vannportalen.no av og til, evt. abonner på «nyheter».</p> <p><u>Orienteringer meddelt fra Torbjørn per epost:</u></p> <p>Endelige forslag til revidert avløpsdirektiv i EU. Skal stemmes over 5. oktober.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Virkeområdet foreslås å gjelde for alle tettbebyggelser fra 750 pe. ➤ Alle anlegg i tettbebyggelse fra 750 pe må ha sekundærrensing. ➤ Mulighet for redusert rensekrav for organisk stoff i områder med kaldt klima hvis årlig gjennomsnittstemperatur på innløpet er under 6°C og utslippet ikke har negativ effekt på miljøet. ➤ Rensekrav for fosfor på 93% eller utløpskonsentrasjon på maksimalt 0,2 mg/l. ➤ Rensekrav for nitrogen på 80% eller utløpskonsentrasjon på maksimalt 8 mg/l. ➤ Naturlig retensjon kan tilgodeses under gitte forutsetninger. ➤ Anlegg over 100 000 pe må rense for både fosfor, nitrogen og mikroforurensninger. <p>Mer info på Norsk Vann (lenke).</p> <p>Nitrogenrensing endret forslaget til EU:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rensekrav for nitrogen på 80 % (før 85 %) eller utløpskonsentrasjon på 10 mg/l for tettbebyggelser fra 10 000 – 150 000 pe og 8 mg/l for tettbebyggelser over 150 000 pe ➤ Prøver tatt når temperaturen ut av den biologiske reaktoren er under 10°C kan ekskluderes ved beregning av årlig renseseffekt for nitrogen ➤ Naturlig retensjon av nitrogen kan tilgodeses under gitte forutsetninger. 	
3	<p>Status Huvo-problemmkartlegginger/prosjekter</p> <p><u>Helge orienterte om:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tiltaksgjennomføringen for vassdragsrestaureringen i: Lysjøens utløpselv (lenke) og 3 bekker inn (lenke), Honsjøen/Hona (lenke), Hurdalselva – elveløpet (lenke), status for bistand på Flaen Mølle og på Glassverksdammen • Den endelige rapporten på fiskedød-episodene i Risa er ferdig (Rambøll, lenke). • Innsamling av DNA-prøver for storørreten i Hurdalssjøen er nå utvidet til også å ta skjellprøver av fisk i fisketrappa. • Det 4. og siste båtseptikanlegget ble åpnet i juni (lenke). Samlet oversikten over Huvo og Mjøsa (lenke). • Elektrofiskeundersøkelsen ble gjennomført som planlagt, bortsett fra i Eidsvoll og Stange. Huvo-rapport skrives senere. • N4S-prosjektet, naturbaserte løsninger. Gjødingelva (lenke, lenke). • Prosjekt Gjenåpning av Gudmundsbekken. Ullensaker kommune har søkt NVE om 2,2 millioner for å fjerne 2 kulverter og gjenåpne bekken. • Problemmkartlegging: Utbredelse av edelkreps. Huvo-rapport skrives senere. • Anskaffelse for å legge inn data fra el-fiske og edelkreps i Artsdatabanken. • Bestillingen på utredning av kantsoneetablering. Forsinket. Arbeidet pågår i VO Øyeren, Leira-Nitelva og Huvo sammen. Utkast klart om ca. 2 uker. Skal da til Ullensaker kommune, og deretter til økologigruppene og landbruksgruppene for innspill/kvalitetssikring. • Oversikt over gjennomførte problemmkartlegginger og tiltak, i første planperiode av Regional plan for vannforvaltningen i vannregion Glomma 2016-2021, innen Vannområdet Hurdalssvassdraget/Vorma er ferdig (lenke). 	

4	<p>Status vassdragsovervåkingen 2023 og videreføring av kontrakt Resultatene og oppfølgingen av tiltaksrettet overvåking hittil i år ble raskt gjennomgått. Neste år skal det tas økologiprøver i tillegg til vannkjemien. De som vil bli med må varsle Helge.</p>	
5	<p>Oppdateringer i Vann-Nett/nye tiltak Det er tillatt å legge inn nye tiltak fortløpende i Vann-Nett. Ønskes det gjort, så ta kontakt med Helge. Etter neste møte (i februar) må alle gå gjennom «tiltakslista» for å oppdatere «egne tiltak». Hvordan vi gjør det i praksis drøftes i neste møte. I 2024 starter oppdateringene av kunnskapsgrunnlaget, påvirkningsanalysene samt tiltaksstatus og tanker om miljømålene for kommende planperiode, som er 2028-2033. Notér gjerne ned tidlig dersom det er noe spesielt.</p>	
6	<p>Innspill til arbeidsplanen til Huvo i 2024 – og videre Innspillene fra økologigruppa ble presentert. Det skal videre til adm.prosjektgruppe og styringsgruppa. <u>Konklusjon/videre oppfølging:</u> Dersom noe har nye innspill/forslag, så send det til Helge innen 19.10.23.</p>	Alle
7	<p>Innspill til Huvo budsjettet for 2025 – konsulentbidrag/utredninger og tiltak Innspillene fra økologigruppa ble presentert. Det skal videre til adm.prosjektgruppe og styringsgruppa. <u>Konklusjon/videre oppfølging:</u> Dersom noe har nye innspill/forslag, så send det til Helge innen 19.10.23.</p>	Alle
8	<p>Tilsyn spredt avløp Oppfølgingen av konklusjoner i forrige møte ble drøftet. Erik orienterte om at Nannestad nå har kommet så langt i arbeidet med opprydding spredte avløp, at det er stort fokus på å få etablert gode rutiner for tilsynsordningen. Gebyr for tilsynet må forskriftsfestes. Det er en lovpålagt oppgave. Tas opp politisk i november. Revidert hovedplan VA blir også behandlet politisk i høst. Det er lagt opp til et budsjett med utgangspunkt i et «eget opplegg», eventuelt med bistand fra Driftsassistanse. Budsjettet omfatter 1,5 årsverk, inkl. utslippstillatelser. I en landsdekkende undersøkelse fikk kun 1 av de undersøkte kommunene «godkjent» for prøveplanen. I Nannestad ses det nå på hvordan kommunen følger opp kap. 12-anleggene, inkl. tilsyn. Det er ikke forankret politisk enda. VA-bransjen er på vei inn mot å godkjenne servicepersonell. Det er krav om faglig nøytrale på søknadene, men pt. ikke for de som utfører service. Alle anleggene bør kontrolleres, men tilsyn bør gjøres for f.eks. 10 – 15 % per år. Begrensningen i Nannestad kommune for å gjennomføre dette er pt. i forhold til økonomien. I Eidsvoll er økonomien ok, mens utfordringen ligger i å få laget en klar og god oppfølgingsplan. I Hurdal er førsteprioritet å få ryddet opp i spredte avløp, og tilsyn må tas senere. Men de håper på et felles fagmiljø, slik at det blir større og også får mer avstand til innbyggerne, der tilsynsfunksjonen inngår. Det er gjennomgående et bemanningsunderskudd i flere kommuner, og behov for nye tilsetninger når tilsyn med private anlegg skal gjennomføres tilfredsstillende. Statsforvalteren krever at det etableres gode prosesser for tilsyn med private anlegg. <u>Konklusjon:</u> Utfordringen med gode tilsynsløsninger, helst et kommunesamarbeid, må opp på kommunedirektørnivå. Det bør ses videre på et formelt samarbeid mellom kommunene. I tillegg bør det holdes uformelle erfaringsmøter. Er det ønsket om at Huvo arrangere ett eller flere slike møter, så tas det opp med Solveig og deretter Helge. Slike møter er så VA-faglig at andre enn Huvo i så fall må stå for agenda/innhold.</p>	Alle
9	<p>Sektorvis/kommunevis gjennomgang av egne tiltak innen temaet økologi i Huvo Eidsvoll kommune: Solveig orienterte: Det er avholdt informasjonsmøte for sone 5 og 6 i handlingsplanen (dvs. Vormå sør for Sundet og Hæra). Der er det nå klart til å sende ut varsler og pålegg, men ikke gjennomført enda pga. kapasitetsproblemer. Første steg var sone 1 (Risavassdraget) der søknadene nå er inne, og sone 2 (Holsjøvassdraget) som hadde frist i juni. Nå er</p>	

	<p>fokuset på sone 3 (Stensbyelva) og sone 4 (Nessa), der mange allerede har startet. Området Kastellet er avløpsnett utvidet, og eiendommene i gang med tilknytning til offentlig avløpsnett i gang. Revidert handlingsplan for spredt avløp, samt hovedplan skal etter planen opp politisk i år.</p> <p><u>Nannestad kommune. Erik orienterte:</u> Hovedutfordringen er mangel på folk. Hovedplan VA skulle vært ferdigstilt. Ledningsnettet inkl. fremmedvann kartlegges og skal inn i et konkret planverk. Det er drøftet med drifts- og forvaltningsavdelingene. Arbeidet gjøres etter eget initiativ, og ikke som krav i fornyet utslippstillatelse. Arbeidet er i en slutfase. Deretter er det tilsynsfasen som blir hovedfokus. Erik tar over arbeidet som Olga hadde tidligere på spredt avløp. I tillegg er det en lang restanseliste som nå skal gjennomgås. I Hæravassdraget har alle fått pålegg, men ikke alle er gjennomført. De skal nå følges opp.</p> <p><u>Ullensaker kommune. Rita orienterte:</u> Kommunen rullerer hovedplan VA og vannmiljø. Personen som har hatt oppgaver med tilsyn på private anlegg har sluttet, og ny må tilsettes. Det er også kapasitetsproblemer med å følge opp videre på opprydding av spredt avløp.</p> <p><u>Hurdal kommune. Rune orienterte:</u> Kommunen har kommet i gang med opprydding av spredt avløp. Det er tilsatt en ny virksomhetsleder som starter på nyåret, og det er vakante stillinger som det forsøkes å dekke opp innen VA. Det er en utfordring å få fagkompetente personer i stillingene. Kommunen har en utfordring med at avløpsnett er utviklet for over 2000 pe, mens anlegget dimensjoneres for 5000 pe. Dvs. driftskostnadene blir høye per innbygger fordi det fordeles på få abonnenter. Det pågår et arbeide med å knytte boligene på Knaimoen og Klokkermoen inn på kommunalt nett, for å få inn flere abonnenter. Det gjelder også hytteområdet ved skianlegget. Der er det prosjektert et anlegg for påkobling til kommunens avløpsnett. Det var en politisk bestilling på kartlegging i perioden 2015-2017. Det ligger som et grunnlag for opprydding spredt avløp. De mest ødelagte anleggene tas først, og med oppstart på de som ligger lengst unna sentrum. Det er 800 enheter som skal oppgraderes, og en stor jobb. I tillegg jobbes det med utslippstillatelsen for det nye renseanlegget. Kommunen mener at vilkårene fra statsforvalteren er for strenge, og har påklaget det. Kommunen har lagt ut anbud for å bygge anlegget, og håper å få det i drift 1.1.2026. I tillegg har kommunen oppgradert anlegget til barnehagen i Rustad.</p> <p><u>Nes kommune. Liv Thea orienterte:</u> Kommunen er i ferd med å komme gjennom opprydding spredt avløp. Oppgraderingen skjer iht. ny hovedplan. Nes har fokus på å få flest mulig inn på det offentlige avløpsnettet. I tillegg har de tatt ut fire ekstraprøver for å kilde spore belastningene i bekken ved Fossrud.</p>	
10	<p>Føring ang. opprydding etter uværet «Hans». Brevet fra NVE den 16.8.23 og fra Innlandet fylkeskommune og Statsforvalteren i Innlandet 16.8.23 med veiledning om fysiske tiltak i vassdrag etter uværet «Hans» ble tatt inn i møtet og drøftet. Akutte tiltak der vannet har tatt nytt løp, kan gis unntak for behandling av NVE iht. vrl. § 12. I brevet gis det veiledning om når oppryddingen er grunneiers ansvar, kommunens ansvar og når NVE skal inn i bildet. Det er viktig for kommunen å huske på at alle fysiske tiltak i vassdrag er søknadsplagte dersom det er fisk eller sårbare arter i vassdraget. Både fylkeskommunen og statsforvalteren lovte hurtig saksbehandling på slike akutte saker. For veiledning fisk vs. kulverter, se huvo.no (lenke). Det ble oppfordret om å løfte internt i kommunene viktigheten av gode ROS-analyser ifm. klimatilpasninger og viktigheten av 3-trinns overvannshåndtering (se f.eks.</p>	

	lenke , lenke , lenke).	
11	<p>Beskyttende/forebyggende tiltak inn i kommunens planverktøy</p> <p>Det ble henvist til div. lenker i forrige referat. Nytt er:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Håndbok: Konsekvensutredning av klima og miljø (lenke). ✓ Vann i nye Nasjonale forventinger til regional og lokal planlegging 2023-2027 (lenke) <p>Ellers har Huvo etterspurt en «turnerende» arbeidsdag/veiledning fra FK/VRM, særlig rettet til arealplanleggere mm i kommunene. Det er ressurskrevende for fylkeskommunen. Tas opp igjen senere.</p>	
12	<p>Eventuelt</p> <p>Som en del av møtet ble det nye båtseptikanlegget i Eidsvoll, Sundet ved Vorma befart.</p> <p>Det ble påpekt at hvem som skal representere kommunene i de ulike faggruppene og den adm. prosjektgruppa er helt opp til den enkelte kommune selv å avgjøre. Den som representerer kommunen i vannområde, bør ta med «oppgavene» videre intern til relevante personer i egen kommune. Kommunene kan gjerne delta med flere enn én person, både som fast møtedeltager og/eller «gjest» i enkeltmøter. Men faggruppeleder og daglig leder bør få beskjed i god tid i forkant.</p> <p>Ingen saker for øvrig.</p>	
<p>Neste møte</p> <p>Tid: Torsdag 1. februar 2024. kl. 09.00 – 15.00.</p> <p>Sted: Hurdal kommune.</p> <p>Helge B. Pedersen (ref.)</p>		Solveig/Helge

Vedlegg:

Ingen.

<i>Postadresse</i>	<i>Telefon</i>	<i>E-post</i>
Vannområdet Hurdalsvassdraget/Vorma	66 10 50 67/66 10 50 00	postmottak@nannestad.kommune.no
c/o Nannestad kommune	<i>Telefaks</i>	<i>Internett</i>
Teiealleen 31	66 10 50 10	www.huvo.no
2030 Nannestad		